

8 oktober 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C. de Jongh, advocaat te Leiden,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 april 2013. Op 17 mei 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Overste van de Congregatie van de Broeders van de Christelijke Scholen. Op 5 september 2013 heeft te Utrecht, met instemming van alle partijen, een raatkamerzitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren en buiten aanwezigheid van partijen plaatsgevonden. Tijdens deze raatkamerzitting was de Klachtencommissie samengesteld uit de onder aan dit advies genoemde leden.

2. De klacht

2.1. Op zevenjarige leeftijd kwam klager terecht op [internaat]. Reden hiervoor was dat de vader van klager door zijn werk veel van huis was en de moeder van klager vrijwel in haar eentje de zorg had voor in totaal zeven kinderen. De moeder van klager was niet goed in staat om alleen voor alle kinderen te zorgen met als gevolg dat onder andere klager eerst naar een kindertehuis in [plaats] werd gestuurd en later werd overgeplaatst naar [internaat].

Aangeklaagde was groepsleider op [internaat], maar hij was niet de groepsleider van de groep waarin klager zat.

Binnen het internaat was het de gewoonte dat de kinderen, wanneer zij in hun bed geplast hadden, 's ochtends de lakens van hun bed haalden en daarmee naar de douche moesten. Onder toezicht van (meestal) aangeklaagde moesten de jongens zich dan wassen. Aangeklaagde bekeek de jongens dan uitgebreid en moedigde hen aan om zich vooral goed te wassen. Na ongeveer een jaar werd klager door aangeklaagde benaderd, omdat aangeklaagde

foto's van klager wilde maken. Klager moest in een korte broek naar de kamer van aangeklaagde komen. Klager deed dit. Eenmaal bij aangeklaagde op zijn kamer, draaide aangeklaagde de deur van de kamer op slot. Aangeklaagde ging vervolgens met zijn hand naar het kruis van klager en begon aan zijn geslachtsdeel te friemelen. Na enige tijd moest klager op het bed in de kamer gaan liggen. Aangeklaagde ging op zijn beurt achter klager liggen en stak zijn vinger in de anus van klager. Ondertussen bleef hij ook het geslachtsdeel van klager betasten. Ook leerde aangeklaagde klager om hem af te trekken. Klager vond dit vreemd en onaangenaam. Na deze 'sessies' kreeg klager altijd een door aangeklaagde gemaakte foto mee. Toen de oudere zus van klager de foto's zag, reageerde zij daarop door duidelijk te maken dat dit niet normaal was. De vader van klager werd vervolgens geïnformeerd, maar omdat de vader van klager een goede band had met de Overste gebeurde er niets. Het misbruik van klager door aangeklaagde ging gewoon door en stopte toen klager 10 jaar oud was.

2.2. Door het seksueel misbruik door aangeklaagde, is klager van een blij jongetje veranderd in een stil jongetje. Na diverse omzwervingen is klager gedwongen opgenomen geweest en in de psychiatrie verzeild geraakt. Bij klager is schizofrenie vastgesteld. Sinds een jaar lijdt klager aan straatvrees, waardoor hij beperkt is in zijn contact met anderen.

Klager heeft regelmatig contact met zijn sociaal psychiatrisch verpleegkundige met wie hij bespreekt dat zijn verleden hem in heel ernstige mate parten speelt en hem tot psychiatrisch patiënt heeft gemaakt.

2.3. Klager wenst met zijn klacht een bijdrage te leveren aan de waarheidsvinding. Voorts kan het verhaal van klager ter ondersteuning dienen van mogelijke andere klachten jegens aangeklaagde.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste van de Congregatie heeft in zijn reactie gesteld dat aangeklaagde van [datum] tot [datum] werkzaam was binnen het internaat. Voorts heeft de Overste aangegeven dat inmiddels bekend is dat aangeklaagde in het verleden seksueel overschrijdend gedrag heeft vertoond. Verschillende tegen aangeklaagde ingediende klachten zijn inmiddels door de Klachtencommissie gegrond verklaard. Hetgeen in de reeds gegrond verklaarde klachten is omschreven, komt op veel punten overeen met hetgeen klager stelt, dat hem door aangeklaagde is aangedaan.

Toch stelt de Overste een aantal vragen bij het verhaal van klager. Zo is het opvallend dat het seksueel misbruik plaatsvond in de periode waarin klager in beginsel niets van doen had met aangeklaagde. Aangeklaagde was in genoemde periode groepsleider van groep 3. Kinderen van 10 en 11 jaar zaten in groep 3. Klager stelt evenwel dat het misbruik begon rond zijn zevende en op zijn tiende jaar stopte. Voorts heeft de Overste erop gewezen dat er een lotgenotengroep bestaat van oud-leerlingen van [internaat]. Hierdoor zijn op internet diverse ervaringen met aangeklaagde openbaar geworden. Dit brengt met zich dat men eventuele gaten in de herinnering opvult met hetgeen openbaar is gemaakt, waardoor de waarheidsvinding onzeker wordt.

Het spijt de Overste dat klager binnen het internaat niet de veilige omgeving heeft gevonden die hij nodig had. Mocht de Klachtencommissie de klacht van klager voldoende aannemelijk achten, dan is het maken van excuses op zijn plaats. Seksueel misbruik van kinderen op het internaat druist immers geheel in tegen dat wat de Congregatie wenst na te streven, te weten

het opvangen en begeleiden van kinderen in moeilijkheden en hen door vorming meer kansen geven op een betere toekomst.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 53 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende drie jaren heeft aangeklaagde het blote geslachtsdeel van klager betast. Voorts drong aangeklaagde met zijn vinger de anus van klager binnen en dwong hij klager om hem af te trekken

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de inhoud van de klacht van klager in relatie tot de vele reeds gegrond verklaarde klachten jegens aangeklaagde. In de navolgende adviezen heeft de Klachtencommissie geadviseerd de klacht van de betreffende klagers jegens aangeklaagde gegrond te verklaren:

- het advies van 1 maart 2012 inzake de klacht met nummer 2011T426;
- het advies van 15 mei 2012 inzake de klacht met nummer 2010T045;
- het advies van 15 mei 2012 inzake de klacht met nummer 2010T107(3);
- het advies van 25 september 2012 inzake de klacht met nummer 2011T589(1);
- het advies van 15 november 2012 inzake de klacht met nummer 2011T503;
- het advies van 21 november 2012 inzake de klacht met nummer 2011T591;
- het advies van 1 maart 2013 inzake de klacht met nummer 2011T616(1).

In al deze zaken wordt geklaagd over het betasten van de geslachtsdelen van de klagers door aangeklaagde. In de klachten met de nummers 2011T591 en 2010T045 wordt voorts geklaagd over het binnendringen in de anus van de betreffende klagers, dan wel het proberen dat te doen. Alhoewel de klacht met nummer 2010T045 door de Klachtencommissie ongegrond is verklaard voor wat betreft de vermeende anale penetratie van klager door aangeklaagde, ontleent de Klachtencommissie aan deze klacht voldoende steunbewijs om aannemelijk te achten dat aangeklaagde in onderhavige klacht met zijn vinger de anus van klager is binnengedrongen. Bij de beoordeling van de klacht met nummer 2010T045 waren onvoldoende feiten en omstandigheden bekend om de anale penetratie aannemelijk te achten. Thans zijn echter wel voldoende feiten en omstandigheden bekend om het anaal binnendringen met de vinger(s) aannemelijk te achten. In dit oordeel weegt mee dat de Klachtencommissie in de klacht met nummer 2011T591 en mede gelet op de klacht met nummer 2010T045 wel aannemelijk heeft geacht dat aangeklaagde geprobeerd heeft de betreffende klager anaal te penetreren.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeven jaar oud en aan de zorg van aangeklaagde overgeleverd.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Ambtshalve merkt de Klachtencommissie op dat bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 8 oktober 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en mr. T.F.A.M. Hoogenboom, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.